

Aan de leden en sponsoren

De afgelopen jaren heeft het Hoogwaterplatform elk jaar tweemaal een algemene ledenvergadering gehouden. Ook nadat het kabinet in 2005 had afgezien van het aanwijzen van de Ooijpolder en de Duffelt tot noodoverloopgebied en het Hoogwaterplatform met unanieme instemming van de leden bleef voortbestaan om een waakzaam oogje in het zeil te houden. Dat laatste blijven we doen, maar in de huidige situatie bieden de statuten van het Hoogwaterplatform de mogelijkheid met één algemene vergadering per jaar te volstaan. Daarom heeft het bestuur aldus besloten, maar dan wel vaker een nieuwsbrief uit te geven om de leden op de hoogte te brengen en te houden van actuele ontwikkelingen op het gebied van de hoogwaterbestrijding. We streven er daarbij naar u per onderwerp via korte informatie met soms verwijzing naar meer achtergrondinformatie te informeren. Vandaag ontvangt u het eerste exemplaar van onze nieuwsbrief in deze vorm of via Internet of via de post.

Europees Parlement akkoord met Hoogwaterrichtlijn

Het Europese parlement heeft eind april ingestemd met de Hoogwaterrichtlijn. Nederland staat door klimaatverandering, zeespiegelstijging en toenemende rivierafvoeren vanuit het buitenland voor een grote opgave op watergebied. Bovendien neemt het overstromingsrisico naar verwachting toe omdat steeds meer mensen beneden zeeniveau wonen en werken. Daarom is het noodzakelijk de samenwerking op het gebied van hoogwaterbescherming met de buurlanden te versterken. Het feit dat Nederland in een Delta ligt waar vier internationale rivieren in zee uitmonden, maakt dat Nederland sterk afhankelijk is van samenwerking tussen de verschillende stroomgebieden. Naast de aanpak op stroomgebiedniveau en de aandacht voor preventie zal ook meer rekening worden gehouden met de gevolgen van overstromingen. Daarnaast moet rekening worden gehouden met

waterkwaliteit (Kaderrichtlijn Water). Het geven van ruimte aan rivieren voor waterberging bij het voorkomen van overstromingen is ook een belangrijk element. Naast versterking van de grensoverschrijdende samenwerking is 'solidariteit' voor Nederland een belangrijk principe in de nieuwe richtlijn. Landen kunnen niet meer zonder overleg maatregelen nemen tegen hoogwater (bijvoorbeeld door dijken te verhogen) als zij daarmee de waterafvoer naar andere landen vergroten. Dit is het zogenaamde niet-afwentelprincipe.

De Hoogwaterrichtlijn houdt in dat de problemen per stroomgebied in kaart worden gebracht en dan aan de hand van risicokaarten en stroomgebiedbeheersplannen gezamenlijk worden aangepakt.

(Bron: persbericht van het ministerie van Verkeer en Waterstaat)

Duits-Nederlandse samenwerking

Op de Hoogwaterconferentie in Arnhem in februari j.l. is door de provincie Gelderland, Nordrhein-Westfalen en Rijkswaterstaat een gezamenlijk werkprogramma ontvouwd dat men in de periode 2007-2011 wil uitvoeren. Door concrete samenwerking wil men de hoogwaterbescherming in het grensgebied verbeteren. Mogelijke afvoeren en waterstanden zullen berekend worden met een grensoverschrijdend model, dat hiervoor ontwikkeld wordt. Ook zal onderzocht worden welke schade bij een dijkdoorbraak zou kunnen optreden en welke grensoverschrijdende maatregelen getroffen dienen te worden. De lange termijn gevolgen van de effecten van de klimaatverandering op het afvoergedrag van de Rijn zullen worden geschat. Tenslotte wil men ook nagaan hoe de samenwerking en besluitvorming kan worden verbeterd in geval van calamiteiten.

Oprichting overstromingsfonds

Overheid en verzekeraars komen na de zomer met een voorstel tot regeling van schadevergoeding bij overstromingen. Dat blijkt uit reacties van een 'taskforce' van verschillende ministeries en verzekeraars die onderhandelen over zo'n verzekeringpolis. Over de precieze inhoud willen de partijen nog niet veel kwijt, maar tijdens een bijeenkomst van verzekeraars in Wassenaar lichtte directeur

Bob Reichenfeld van verzekeringsmaakelaar Aon Re Netherlands, een tip van de sluier op. Hij kondigde de komst aan van een 'overstromingspool' naar analogie van de 'terreurpool' die verzekeraars, herverzekeraars en overheid in 2003 hebben ingesteld. Met de overstromingspool zouden de drie partijen samen garant staan voor een dekking tot zo'n 3 miljard euro. Vorige zomer liet de Bond van ver-

zekeraars zich nog sceptisch uit over de vorming van zo'n pool

Redactie Jan Benedictus, Mieke van Eupen, Joop Janssen, Harry Sanders, Maria Zweerman.

Opmaak Kees Nuijten

Herinrichting Millingerwaard

In de komende jaren gaan de Nederlandse rivieren op de schop. Dit is nodig om het land te beschermen tegen overstromingen, maar tegelijkertijd wordt ook geïnvesteerd in de ontwikkeling van nieuwe en bestaande natuurgebieden langs de rivieren. Het besluit om de Millingerwaard her in te richten ten behoeve van rivierversuiming en natuurontwikkeling is al jaren geleden genomen. De herinrichting gaat gepaard met afgravingen en grondverzet. De afgravingen beslaan een oppervlakte van bijna 100 hectaren. Recentelijk is de MER-procedure gestart. MER staat voor Milieu Effect Rapportage. In deze MER-procedure worden verschillende alternatieven voor de herinrichting van de Millingerwaard onderzocht. De MER-rapportage dient als onderbouwing van het besluit tot herinrichting dat door Gedeputeerde Staten van Gelderland genomen wordt. In de Startnotitie Millingerwaard die 10 april 2007 verschenen is, wordt beschreven wat het plan inhoudt, en welke alternatieven en varianten worden bekeken. In het maatregelenpakket dat beschreven wordt in het programma Ruimte voor de Rivier, dat door het parlement is goedgekeurd, zijn voor de Millingerwaard de volgende doelstellingen opgenomen:

- Een uiterwaardvergraving in de Millingerwaard waarmee 9 cm waterstandsverlaging bij hoogwater moet worden gehaald.
- Een bijdrage aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit door de ontwikkeling van nieuwe geulgebonden natte natuur.

In dit kader wordt in de Millingerwaard o.a. de aanleg van een hoogwatergeul gepland. Een hoogwatergeul is een geul die alleen rivierwater afvoert tijdens hoogwater. Daartoe staat de geul onder normale omstandigheden slechts aan één kant in

open verbinding met de rivier. De geul in de Millingerwaard zal geheel gevuld zijn met water, ook om de vegetatieontwikkeling in de rivier te beperken.

(Bron: Voortgangsrapportage 9 Ruimte voor de Rivier maart 2007)

De geul zal bestaande wandelpaden doen verdwijnen. Volgens sommigen kunnen touwbruggen de oplossing vormen om het gebied toch in zijn geheel voor de wandelaar toegankelijk te houden (of toch een trekpuntje?) Struinen in de Millingerwaard zou hierdoor een nieuwe dimensie krijgen. Op de informatieavonden en de inspraakavond in hotel Millings Centrum zijn ook 3 ontsluitingsvarianten besproken die in de rapportage zijn opgenomen. Belanghebbenden en belangstellenden werden in de gelegenheid gesteld om vragen te stellen en een reactie te geven.

Veiligheidsnormen regionale dijken

In 2003 brak in Wilnis een veendijk door. De ontstane onrust onder burgers over de veiligheid van dijken heeft de overheden doen besluiten om een aantal regionale waterkeringen aan te wijzen, met ieder een eigen veiligheidsnorm.

De provincie bepaalt die normen; meestal is de norm dat ze hooguit eens in de 100 jaar wateroverlast mogen geven. Alleen de zomerkade rondom Tuindorp in Lobith heeft eens in 1250 jaar als norm, omdat een woonwijk wordt beschermd.

De provincie besluit in 2009 welke normen de droge waterkeringen krijgen.

De toets of de dijken aan de veiligheidsnormen voldoen ligt in handen van de waterschappen. Zonodig worden verbeteringen aangebracht.

(Bron: Gelderland Milieu 2007/17)

Waakzaam blijven

Promovendus Alex van Heezik onderzocht voor Rijkswaterstaat in zijn proefschrift Strijd om de rivieren het rivierenbeleid van de afgelopen twee eeuwen. Hij meent dat de beleidsmakers op het gebied van water bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat de regie verloren zijn. In een interview in het weekblad *Binnenlands Bestuur*, een weekblad voor ambtenaren en bestuurders bij de overheid, pleit hij nog steeds voor overloopgebieden: "Dat de bestuurders in het rivierengebied uiteindelijk niet voor het overloopbeleid gewonnen konden worden, is veelzeggend. Kennelijk zijn er geen hoge ambtenaren die hen en de minister ervan kunnen overtuigen hoe belangrijk het is." In zijn proefschrift schrijft hij dat het verzet van burgers en overheden de komst van overloopgebieden heeft afgewend. Volgens een commentaar in het ge-

noemde weekblad met als kop "Overloopgebieden van levensbelang" schrijft de commentator Martijn van der Kooij: "Als de overloopgebieden door verzet van burgers en overheden niet goedschiks tot stand komen, dan moet (staatssecretaris) Huijzinga - Heringa ze hier maar toe dwingen. Desnoods door in de wet op te nemen dat de staatssecretaris deze bevoegdheid heeft". (Bron: Binnenlands Bestuur 25 mei 2007)

Commentaar Hoogwaterplatform:

Er blijven mensen als van Heezik en van der Kooij, die menen dat in tijden van hoogwater van noodoverloopgebieden alle heil te verwachten is. Kwalijk is het dat deze mensen de inhoud van de kritiek die op het verschijnsel noodoverloop vooral ook door het Hoogwaterplatform naar voren is gebracht en die door het kabinet in haar aftwijzigingsbesluit gedeeltelijk is overgenomen, volkomen ontgaan is.

Compartimentering Ooijpolder

In een in opdracht van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat in april 2006 verschenen studie is in het kader van de hoogwaterbestrijding ook onderzoek verricht naar de mogelijkheid van compartimentering. Compartimentering van een bestaande dijkkring, zoals bijvoorbeeld de Ooijpolder/De Duffelt, heeft als hoofdeffect dat bij een dijkdoorbraak in die dijkkring een kleiner gebied zal overstromen. Men beoogt aldus schade en mogelijke slachtoffers in die dijkkring te beperken. In de studie is ook de mogelijkheid van compartimentering van de Ooijpolder opgenomen door een verhoging van de Querdamm en de Kapitteldijk. In het onderzoek wordt opgemerkt dat voor compartimentering in het grensgebied nadere studie in het kader van de Duits-Nederlandse samenwerking moet plaatsvinden om tot conclusies over de kansrijkheid te komen.

Het Hoogwaterplatform volgt deze ontwikkeling nauwlettend. Zie hiervoor ook het stuk van de technische commissie van het Hoogwaterplatform (*Bron: Rampenbeheersingsstrategie Overstromingen Rijn en Maas. Eindversie*)

Ruimte voor de rivier

Op een groot deel van de Waal worden de kribben aan beide zijden van de rivier verlaagd. Op het traject van de Pannerdse Kop tot Nijmegen zal de kribverlaging ervoor zorgen dat de waterstanden op de bovenloop van de Waal worden verlaagd, waardoor de Waal meer water zal afvoeren. Vanaf Nijmegen tot aan Gorinchem dient de kribverlaging als maatregel om de waterstand ondermaatgevende omstandigheden te verlagen. De vaargeul zal op diepte blijven. De kribben worden gemiddeld met een meter verlaagd. Dat betekent dat ze bij laagwater zichtbaar zijn, maar bij iets hoger dan de normale waterstand onder water komen te staan. De zichtbaarheid van de kribbakens blijft onveranderd.

Dijkteruglegging Lent

De Waal moet tussen Nijmegen en Lent

door een heel smal winterbed van de rivier, een zogeheten flessenhals. Het stadsfront van Nijmegen en het dorp Lent liggen hier dicht tegen de rivier aan.

De dijkteruglegging Lent omvat het plan om de dijk bij Lent met een paar honderd meter landinwaarts te verleggen. De teruggedegde dijk krijgt de vorm van een bebouwbare kade. In het buitengedijkte deel wordt een nevengeul aangelegd. Buitendijks komt een bewoond en bebouwbaar schiereiland dat bij hoogwater ontsloten wordt door een nieuwe brug.

Het nieuwe buitendijkse gebied biedt kansen voor recreatie en het gebied kan ingericht worden als stedelijk uitloopgebied. Aan de binnendijkse zijde van de nieuwe dijk zijn er mogelijkheden voor woningbouw.

(*Bron: Voortgangsrapportage 9 Ruimte voor de Rivier maart 2007*)

WaalWeelde

Het gebied rond de Waal tussen de grens met Duitsland en Gorinchem kan een stuk mooier, veiliger en leefbaarder worden gemaakt dan het nu is. Een visie daarvoor is uitgewerkt in de InspiratieAtlas voor de Waal, die tevens instrumenten aanreikt

voor de realisatie van deze visie. Samen-gevat ziet de visie er als volgt uit. Het graven van geulen langs de Waal, waarvan de historische voorlopers nog in de bodem van de uiterwaarden te herkennen zijn, levert een spannend, veilig en dynamisch landschap op. De geulen en het land

Van de technische commissie

In de afgelopen periode heeft onze commissie zich naast het "up to date" houden van onze kennis van zaken (met dank aan onze webmaster Joop Janssen) vooral bezig gehouden met compartimentering. Ook het bestuur heeft onlangs een vraag hierover aan ons voorgelegd. Compartimentering is het stelsel van dijken, binnendijks, (vaak vroegere dijken), welke bij een onverhoopte doorbraak van de banddijk, niet meteen het gehele binnendijkse gebied laat onderlopen, maar alleen de betreffende dijkkring, welke direct grenst aan het geslagen gat. Verder benedenstrooms gelegen dijkkringen blijven dan gespaard. Eigenlijk hebben we het dan over een soort schadeverzekering (schadebeperking). In ons gebied brak in 1926 de Erlecomse Dam. De Ooijpolder, de Erlecomsepolder en een gedeelte van Beek kwamen toen blank te staan. Er werd toen zelfs vee in de Hubertuskerk ondergebracht! De Querdamm functioneerde toen als compartimentsdijk om de bovenpolders van Leuth, Kekerdon en de rest van de Duffelt droog te houden en dat lukte. Bij schepen zie je ook een dergelijke oplossing. De waterdichte schotten voorkomen dan dat het schip niet helemaal volloopt, maar alleen de betreffende lekgeslagen ruimte. Het schip zinkt dus niet, maar blijft drijven, zodat het gerepareerd kan worden. Voor ons gebied betekent het dat we dan ook zicht moeten hebben hoe

het er wat dit betreft, aan onze kant, dus de Duitse en de Nederlandse kant van de Rijn en de Waal uitziet. Vorig jaar hebben we samen met onze Duitse Collega's van de Bürgerinitiative een excursie door het gebied gemaakt. Nu hebben we op 25 mei een bijeenkomst van onze commissie gehad waarbij de compartimenten op een kaart zijn aangegeven en besproken. Nu komt de volgende stap, de inventarisering van de kwaliteiten van deze compartimentdijken. Vervolgens dient te worden vastgesteld aan welke criteria deze dijken moeten voldoen. De stap daarna is dan wat er moet gebeuren om een verantwoord compartimentdijkenstelsel te krijgen en als laatste stap hoe dit te realiseren met bestuurlijk overleg, financiën en dergelijke. Maar intussen zitten we veiliger dan ooit. Immers in 1995 kregen we ongeveer 12000 kubieke meter per seconde te verwerken bij Lobith, nu kan er 15.000 m³/s opgevangen worden en dat worden er binnenkort 16.000, dus er kan 25 á 30% meer water komen. Wel moeten we dan zorgen dat onze dijken op orde blijven en niet allerlei holbewoners de kans geven om ze te ondergraven. Maar daar heeft het waterschap zijn mensen voor.

Gerard Karnebeek, voorzitter technische commissie HWP.

daartussen bieden veel ruimte voor water en echte natuur. Bovendien ontstaat zo ontwikkelingsruimte voor recreatie en/of bebouwing. Zowel financieel als beleidsmatig zijn de ideeën mogelijk. Zand-en kleiwinning, gelden voor natuur, waterveiligheid en huizenbouw kunnen samen de complete herinrichting financieren.

WaalWeelde wil de ontwerpplannen samen met alle stakeholders (bedrijven, belangenorganisaties/burgers, beambten en bestuurders) bottum-up vorm geven. Van het Hoogwaterplatform zijn Cecile van Berkestijn en Harry Sanders bij WaalWeelde betrokken.

Voor meer informatie: Raadpleeg www.waalweelde.nl

Verlaten, maar niet vergeten

De volgende brief, gezonden aan het Hoogwaterplatform, is het duidelijke bewijs dat de "Ooijpolder verlaten" niet betekent de "Ooijpolder vergeten":

Hoi allemaal,

Het is verschrikkelijk om in angst voor het onbekende te moeten leven. Nederland tracht al eeuwen het water te beteugelen, maar dit gaat als bij een spelend kind aan het strand. Soms succes en dan toch een ramp. Elke zomer verplaatsen mijn zoon en ik massa's zand op het strand. We graven, maken stroomversnellingen, leggen dijken aan en terpen etc. Dochter komt helpen om het landschap te verfraaien met schelpjes. Zo zijn wij watermanagers in het klein. Heerlijk zomers genieten van zon, zee en strand. In de winter banen wij ons voorzichtig een weg door de modder om het konijn te voeren. De vele regenbuien laten sporen na in de vette klei. Heel wat buurtbewoners hebben de gehele natte periode water in de kruipruimte staan. Een kunstenaar heeft in de nieuwbouwwijk een speeltuin op NAP niveau gebouwd ... we kijken meters omhoog. Zullen wij er ooit zwemmend spelen? Wel aardig die nieuwbouwwijken zoals hier in Heerhugowaard, maar waarom toch nog steeds zo ommuurd door dijken? Waarom slalommen wij om de plassen op straat, waarom kan de regenafvoer de hoeveelheid hemelwater haast niet aan? ... Moeiten we terug naar Marken, met zijn huizen op palen? Het schijnt zelfs zo te zijn dat ze funderingen kunnen op krikken,

De website van het Hoogwaterplatform

Het aantal bezoekers van onze website, gemeten vanaf november 2002, staat op ruim 35.000.

Hierbij moet worden opgemerkt dat alleen degenen die de hoofdpagina bezoeken worden geregistreerd. In werkelijkheid zal het bezoekersaantal groter zijn, omdat men ook b.v. via zoekmachines rechtstreeks bij een artikel kan komen, dat niet op de hoofdpagina van de site staat.

Regelmatig is onze website het slachtoffer geweest van hackers, waardoor ook V.I.P. onze internet hosting problemen kreeg.

Wij hebben overwogen samen met Erik Schothuis (opvolger van Chris van de Brink) een nieuwe website op te zetten, maar het overzetten van alle berichten, rapporten en foto's was zo tijdrovend dat we er vanaf hebben gezien.

Om de site te beschermen tegen hackers hebben wij een paar modules waaronder het fotoalbum (voorlopig?) inactief moeten maken. De laatste paar maanden hebben de hackers onze site met rust gelaten.

De website wordt nog steeds bezocht door diverse ministeries en de Tweede Kamer, vooral door Verkeer en Waterstaat. Ook universiteiten en andere onderwijsinstellingen hebben nog belangstelling voor onze site.

Het bezoekersaantal is momenteel gering, mede omdat er weinig 'hoogwaternieuws' is.

Het 'noodoverloopplaatje' op de homepage van de site is vervangen door een afbeelding van het werkgebied van het Hoogwaterplatform.

Neem ook regelmatig een kijkje op onze website: , zo blijf je op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op het gebied van 'hoogwater'.

kostbaar! ... Nieuwbouw op drijvende platforms?

Ik vind dat er meer naar leven met het water dan naar leven tegen water moet worden gekeken. Dat ging eeuwen lang zo. Tussen de terpen meanderde een riviertje. Mens en rivier bewogen dynamisch met elkander mee.

Als ik aan Ooij of Kekerdom denk, hoor ik het ritselen van het riet, het gesnater van de vele watervogels, ruik ik de geur van een verse koeienvla en zie ik de graf-

zerken van mijn voorouders schoongespoeld worden door het hoge water de kerk, buitendijks, ernaast. Voel ik de wind op mijn wangen en het zonnetje in mijn rug gloeien, wandelend over de bochtige dijk. Dat blijft altijd hier, hoe ver weg ik er ook vandaan ben.

Succes met jullie inzet voor veilig en mooi landschap. Waarin naar hartelust gewerkt en geleefd wordt.

Groetjes Ilse Zant-Leenders.

Van de ledenadministratie

In maart 2007 hebben wij onderstaand bericht verspreid:

Op onze ledenvergadering van 11 december 2006 is afgesproken dat de contributie over 2007 is bepaald op € 10,- voor gewone leden (met stemrecht) en op €5,- voor buitengewone leden (zonder stemrecht).

Wij verzoeken u het bedrag over te maken op bankrekening 10.51.76.931 ten

name van het Hoogwaterplatform te Ooij, onder vermelding van Uw naam, adres en "Ledenbijdrage 2007".

Mocht u nog niet betaald hebben, dan verzoeken wij u vriendelijk de ledenbijdrage over 2007 alsnog zo spoedig mogelijk over te maken.

Ook verzoeken wij u opnieuw, als u een e-mailadres hebt, uw e-mailadres te stu-

ren naar janbenedictus@wanadoo.nl onder vermelding van uw naam, adres en "e-mailadres voor HWP".

Alle correspondentie per e-mail geschiedt via de knop BCC (Blind Carbon Copy) en uw e-mailadres wordt dus niet getoond aan derden.

Zo'n 190 leden zijn u voorgegaan. Het bespaart ons kosten, werk en tijd.

Afscheid

Noud van der Ven, man van het eerste uur, verlaat het Hoogwaterplatform.

Noud van der Ven, één van de initiatiefnemers tot het oprichten van het Hoogwaterplatform verlaat Nederland (om te verhuizen naar Frankrijk) en dus de Ooijpolder en dus het Hoogwaterplatform!

Wij willen hem langs deze weg nog eens hartelijk danken voor het enthousiasme en de energie die hij vooral tijdens de oprichtingsperiode van het Hoogwaterplatform ten toon heeft gespreid. Hulde!!!

Wij zullen hem niet gauw vergeten, kunnen dat trouwens ook helemaal niet, want het logo van het Hoogwaterplatform is van zijn hand en zo worden we nog voortdurend aan hem herinnerd.....

Noud en Astrid, wij wensen jullie heel veel succes bij de opbouw van jullie nieuwe bestaan in den vreemde.

Bestuur en commissies van het Hoogwaterplatform.